Anul XIX. Nr. 13 • LEI 2. Arad, Duminecă 24 Mai 1936

ROMÂNUL

ORGAN AL PARTIDULUI NAȚIONAL ȚĂRĂNESC DIN JUD. ARAD

Omagiu eroilor.

Odată pe an, în suflet cu pietate, în minte cu gândul admirației și recunoștinței, desbrăcând cotidianul frământărilor inerente vieții mizere ce ducem, ne apropiem smeriți de mormintele acelora cari ne-au dat, prin jertfa lor supremă, România.

Ziua eroilor!

Amintirii lor ne închinăm, viteția lor o slăvim, jertfa lor o plângem și, la umbra mărețelor lor fapte, încălzim mândria că ne-au fost înaintași în brazda românească. Sentimentul durerii se'mbină cu acela al bucuriei. I-am pierdut pe ei și am dobândit o Românie mare și frumoasă. Prin sângele lor și sângele nostru a udat glia pe care strămoșii noștri fură robi, prin jertfa lor suntem noi azi liberi. Durerea, pricinuită de glonțul și schija obuzului dușman, stăștieloarea suferință că nu-și vor mai vedea iubiții, arde și trupul nostru, spintecă și inimele noastre, azi, în ziua eroilor, când ne aducem aminte de ei.

De dușmani au apărat țara, din mâna dușmanilor au smuls ei pământul românesc, lanțul pus de dușmani l'au frânt ei cu puterea brațului vânjos, oțelit în muncile grele ale ogorului strămoșesc. Moartea lor a fost învierea neamului.

Dacă, potrivit creștinescului obicei și simțământ, nu urîm dușmanul, ci-l iertăm, dacă potrivit poruncii divine, nu răzbunăm moartea, căci, ne-a fost răscumpărată prin înviere, totuși nu vom putea întinde mână frățească dușmanului care ni i-a răpit, dușmanului care ne-a ținut în lanțuri, dușmanului care ne-a răsturnat cu grenate ogorul tăiat în vara anului 1916.

Așa credem noi că aducem omagiu celor ce s'au jertfit. Nu urîm pe ucigaș, dar nici nu-l îndrăgim. In schimb aducem — în această măreață zi — pe lângă închinarea pioasă în fața amintirii eroicelor fapte și jertfe, prinos de recunoștință acelora cari i-au ajutat, murind, să'nfăptuiască strămoșescul vis.

In această zi se cuvine, ca, plecând genunchii să aducem jertfa sfintei rugăciuni pentru odihna de veci a eroilor și să'noim făgăduința că vom păstra cu sfințenie moștenirea: România.

I. Ardelean

La Timișoara!

24 Maiu 1936 — o zi ce trebue să rămână memorabilă în istoria democrației românești. Dela poalele codrilor, de pe valea Crișului și a Mureșului, ca și din câmpiile Aradului și Banatului vor porni în această zi mii și mii de țărani în alai de sărbătoare, ca să ducă un fior de tresărire în falnica cetate a Banatului și să asculte cuvântul tribunilor țărănimei: Ion Mihalache și Iuliu Maniu. Glasul Banatului și Aradului va trece Carpații pentru a se uni cu sufletul zecilor de mii de țărani din piepturile cărora, au izbucnit uralele la adunarea din Constanța mai tumultuoase decât valurile mării: Trăiască Ion Mihalache, trăiască Iuliu Maniu.

Țărani arădani voi cari ați fost totdeauna mândria partidului național țărănesc încheiați rândurile voastre în nesfârșite coloane de marș pentru a defila în fața marilor voștri luptători, în haine de sărbătoare și sunete de fanfare.

24 Mai va fi semnalul pentru marea adunare ce se va ține cu o săptămână mai târziu la 31 Maiu în București unde plugărimea de pe cuprinsul țării va fi prezentă prin mandatarii săi pentru a arunca bulgărele de pământ peste sicriul unui regim ce trebue să piară sub povara corupției incurabile.

Intr'un suflet și o gândire, să strige toată suflarea românească: Trăiască Ion Mihalache, trăiască Iuliu Maniu!

IULIU MANIU

Inteleptul neamului

Decând în viața politică românească s'au așezat unele apucături ce ating grav demnitatea națională și suveranitatea Poporului, D. ***Iuliu Maniu*** s'a retras la Bădăcini, în semn de protest și scârbă.

Atât a fost deajuns, pentruca hienele vieții noastre publice să iese la pradă.

Sufletul partidului Național Țărănesc se împărțise atunci în două: o parte, aproba gestul, ca argument civilizat de constrângere la normalizarea vieții noastre politice; altă parte, socotind gestul acesta ca prea subțire pentru groasele obraze ce trebuiesc pălmuite, nu era pentru abandonarea câmpului de luptă, mai ales că Ion Mihalache, fiind pentru lupta dârză și cu orice preț, rămăsese singur la comandă, trebuind să suporte greutăți enorme.

Se retrăsere, sub povara unei indignări covârșitoare, pentru reculegere. Deacolo însă, întotdeauna, sufletul său a fost îndemn la luptă gloatelor național țărăniste, cari, așteaptă doar semnalul marei lupte de eliberare.

O știu aceasta toți aventurierii politicei românești — mari și mici; apropiați sau îndepărtați — și deaceea caută să-l izoleze, prin intrigă, de marele organism politic, căruia îi rămâne totuși comandant hotărît și soldat disciplinat.

Infrățit pentru vecinicie cu istoria și destinele Neamului românesc; D. Iuliu Maniu iese din rezervă, căci prezentul îi poruncește și viitorul îl cheamă, pentru a se alinia în frontul comun alăturea de celalalt

comandant, D. Ion Mihalache.

Prea au rupt streinii vlaga acestei țări! Prea e strein Românul în țara lui. Țărănimea a fost destul batjocura tuturor veneticilor. Țara e prădată și trădată; paharul e plin!...

Vremea luptei celei mari e aproape, căci Inteleptul Neamului anunță o luptă politică de mari proporții.

In acelaș timp refuză marile serbări pregătite în onoarea S'a pentru începutul lunei Iunie.

D. Iuliu Maniu nu poate sărbători când Țara sufere. D. Iuliu Maniu nu poate petrece, când Poporul plânge sub jugul dictaturii camuflate. D. Iuliu Maniu nu poate avea liniște, când Țara este pradă anarhiei organizate și susținută din locurile plătite din fondurile publice.

Iuliu Maniu a pornit la luptă, iar Poporul răsuflă ușurat și împăcat, căci, poporului îi place viteji.

Ion D. Ungureanu

D. Dr. N. Lupu la Palat

Luni la amiază, d. dr. Lupu, vice președintele partidului național-țărănesc a fost invitat de M. S. Regele la dejun la Palat.

După prânz d. dr. Lupu, a mers acasă la d. Ion Mihalache, unde e așteptat de principalii conducători ai partidului.

E de subliniat faptul că d. Iuliu Maniu nu a părăsit Capitala, așteptând desfășurarea evenimentelor.

Este știut că în ultimul timp, d-sa a făcut tot ceiace e posibil să nu îngreueze situația partidului național-țărănesc de a lua succesiunea, renunțând la orice activitate dăunătoare.

Cercurile politice așteaptă

Odată cu național-țărăniștii, partidele opoziției așteaptă cu acelaș viu interes rezultatul audienței.

Mai toți șefii partidelor sunt în Capitală.

Partidul național-țărănesc, — în urma procesului de a curăți orice dificultate între el și factorul constituțional, — e sigur că astăzi va cunoaște ce sens iau evenimentele politicei interne.

Se risipesc averile orașului

Pacostea comisiilor interimare, utilizate în conducerea satelor și orașelor de actuala guvernare liberală, își prezintă dezastruoasele efecte. Avutul public nu este respectat, prada se face în voie și, pare-se, întotdeauna în favorul oamenilor regimului.

In Arad, nu de mult, formase subiect de discuție prelungirea concesiunii uzinei eletrice de către fosta comisie interimară. Dacă nu putem spune nimic la adresa capitaliștilor beneficiari ai concesiunii, pentru că ei sunt oameni de afaceri, nu putem trece peste actul conducătorilor treburilor orașului, cari utilizând o lege, trecută pe nesimțite prin votul camerei de deputați, au săvârșit prelungirea.

Problema e veche și arhicunoscută.

In zilele tercute s'a produs ceva mai nou. Și acest ceva, dacă nu întrece în proporții afacerea cu uzina electrică, învederează tot atât de bine activitatea comisiei interimare de azi, pusă direct ca să schimbe sistemul.

Orașul Arad, are pe teritorul său locuri destul de întinse, bune pentru construiri de fabrici sau terenuri de case. Am zis are, dar în realitate nu mai are căci comisia interimară le-a înstrăinat la prețuri derizorii.

Unul dintre aceste terenuri formează colțul făcut de Calea Victoriei cu Drumul Pecichii, lângă Obor. Un teren de cca 20 jugăre cadastrale. Il ceruse cândva Fabrica Neumann, îl ceruse comunitatea greco-catolică, însă conducerea orașului îl refuzase și pe unul și pe altul. Acum aflăm că comisia interimară l'a dat pe prețul de 51.000 lei jug. când. peste drum se vind locuri de casă la prețul de 100.000 lei.

Un alt teren se află alături de Fabrica de gaz. S'a publicat licitație. Condițiuni foarte interesante. La acea licitație nu puteau lua partea numai intreprinderi cu cel puțin 150 angajați, adică numai Fabrica Neumann, care a fost satisfăcută dincolo și Fabrica Theba care reflecta la acest teren. Prețul bineînțeles 51.000 lei.

De ce am condamna pe un comerciant sau industriaș care vrea să facă afaceri? Putem însă întreba on. conducere a primăriei, care a fost intențiunea când a exclus dela licitație, contrar dispoziționii legii contabilității publice, pe orice licitant care ar fi putut face concurență dlui Hojts Mihai? Și de ce a pus condițiunea de sus, când putea foarte bine să pună o condițiune mai convingătoare pentru orice amator. Spre exemplu să fi zis on. comisie interimară, care dealtfel n'are dreptul să înstrăineze avutul orașului,căci ea nu reprezintă voința cetățenilor, că nu poate lua parte la licitație nimenea care nu cântărește cel puțin 200 kgr. D. Hojts, n'ar fi căpătat ușor concurent, căci, după câte ni se afirmă, dsa îndeplinește această condiție.

Suntem așteptați să nu avem răspuns la aceste chestiuni din partea dlor dela primărie. Le-am relatat spre a informa opinia publică și spre a dovedi că liberalii se pot schimba la primării și'n alte locuri, dar năravurile lor rămân aceleași.

Argus.

Cerem dreptate pentru ţărani

şi sancţiuni contra vinovaţilor

Cu altă ocazie am atras atenţia On Parchet asupra neregulilor cu împroprietărirea dela Bârzava.

Pentru a evidenţia gravitatea neregulilor dela Bârzava şi atitudinea ireverenţioasă pe care un funcţionar public o are faţă de numele M. S. Regelui, dăm spre publicare scrisoarea de mai jos, trimisă în acest scop ziarului nostru:

Onor.

Conzileratului Agrar Arad.

Referitor telegramelor trimise Maiestăţei Sale Regelui Carol II şi contestaţiei depusă la Tribunal.

In ziua de 7 IV. 1936, Serv. Agrar, prin Dl. Al. Naghy Ing. Şeful Regiunei Pâncota—Radna. In ciuda celor reclamate până astăzi, cunoscute foarte bine de onorat Serviciul agrar, prin delegaţii trimişi la faţa locului de prin 1933, când Dl. Nicolaie Iancu Ing. Agronom Inspector al Serviciului Agrar Judeţan face anchetarea declară justă prima telegramă trimisă M. S. Regelui, şi de atunci încoacea în loc să se îndrepte lucrul să face mai greşit. Având a treia telegramă trimisă M. S. Regelui, urma să se facă anchetarea, dar se face din nou greşală punând în posesie pământul expropriat, dând la cea mai mare parte pe care legea nu-i îndreptăţeşte.

Din toamna anului 1935, acum când să pună în posesie pământul face anchetarea, cu durere trebuie să spun, Serv. Agrar, nu vrea, prin delegaţii săi, să îndrepte lucrul, căci să unesc cu cei ce-or trădat dreptul nostru şi-l trădează şi azi, luând pământul dela orfani, văduve, invalizi şi voluntarii săraci care au folosit până azi câte ceva, înloc să dea şi la ceialalţi. Aceasta faptă e vrednică de parchet o ştie Dl. Al. Naghy, care având cartea de lege nu se conformează ei, de şi o ştia aplica articol cu articol, ci, fiind de faţă Dl. Gh Pleş învăţător pensionat, senator acum, şi delegaţii sătenilor: Trifu Muntean şi Iosif Trăuşan de'notat Iosif Trăuşan fost delegat dânduşi demisia, au fost înlocuit cu Iosif Crişan acum subprimar fost voluntar.

Deci Dl. Al. Naghy după ce a luat un delegat nou, nu îl cere să fie el la faţa locului, ci tot vechiul delegat, doar Dl. Al. Naghy au numit pe cel nou delegat.

La propunerile lor sunt luate îndreptăţite persoane fără drept.

Iar Dl. Al. Naghy putea găsi soluţia să îndrepte lucrul, dar să temea poate de Dl. Senator să respecte legea şi săşi facă datoria. Au luat tabloul cu îndreptăţiţii din 1931, după care tablou nici odată nu s'a defalcat pământul la toţi cei îndreptăţiţi acolo. Astăzi sărind peste numeri curenţi, au ales nume din tablou pe cine au dorit, şi, fiind tabloul întocmit fără numărul casei la adresa oamenilor, azi au constatat că sunt mai mulţi cu acelaşi nume, au adăugat nume de batjocură ca să între în folosinţă numai şi numai aceia pe care îi voiau Dl. Senator şi delegaţii.

Până astăzi Serv. Agrar, nu s'au izbit de mulţimea săracilor, iar astăzi prin Dl. Al. Naghy care prin un ton deosebit a strigat ca să audă toţi: Inzădar Dl. Cătană cheltuieşte bani dând telegramă M. S. Regelui, căci tot la noi vine să le rezolvăm. Intreb: aşa se cade unui funcţionar — delegat din partea serv. — să apere pe M. S.? Intreb: aşa vrea Serv. Agrar să zică lumea? Vina o poartă Serv. Agrar, căci trebuia să-şi facă datoria sfinţind în mijlocul nostru numele M. S. Regelui, dar nu să spună „înzădar", învăţând şi pe oameni, cu aceasta, înzădar să zică. Repetând cele de mai sus rog Serv. Agrar pe ori-ce cale să acopere goliciunea de până acuma făcută şi să nu se lase indus în eroare de un Senator sau delegaţi, Preot sau alt cineva, ci, ne-căutând în faţa omului să respecte legea, sfiinţind numele M. S. Regelui în mijlocul nostru. Aceasta mai pre sus o dorim. Cu dragoste şi datorie faţă de tron şi Patrie

Bârzava, la 9 Mai 1936. Cu profund respect rămân

Cătană Iosif
orfan şi Consoţii.

Exemple bune de imitat

Un dar original al lucrătorilor polonezi

Lucrătorii mai multor fabrici au hotărât de curând să dăruiască armatei o mie de mitraliere în amintirea mareşalului Pilsudski. Ei au decis deasemenea să lucreze ore suplimentare gratuite pentru înzestrarea armatei.

O fabrică a donat armatei 12 pontoane, din care şase sunt dăruite de direcţie, trei de funcţionari şi trei de lucrători.

Uniunea invalizilor de războiu a anunţat că va lua asupra ei cheltuelile pentru înzestrarea unui regiment cu măşti împotriva gazelor, precum şi o ambulanţă sanitară autom obilă.

Nu cumva lucrătorii noştri sacrifică mai bucuros pentru propaganda subversivă comunistă?

Pasărea dlui Inculeţ

Toate le-am ştiut şi le ştim despre maestrul Vanea Inculeţ, deocamdată ministru al treburilor interne. Ştiam că-i place cântecul tenorului dela Poiana, că-i plac cântecele legionarilor lui Goga, cărora le preferă acum pe ale legionarilor căpitanului Zelinszky-Launer zis Corneliu Zelea-Codreanu, că-i place jocul de după culise, că-i place pescuitul, mai cu seamă când apa e tulbure. Îi place chiar să tulbure apa personal. E mai amuzant aşa.

Un lucru nu-l ştiusem. Îi place dlui Vania Inculeţ cântecul de canar, măiastra pasăre cu pene galbene şi cu cântec suav.

N'o ştiusem noi dar o ştia d. Iosif Vulpe: „d. primar" cum îi place să-şi zică. Şi fiindcă prieteniile nu se împletesc pe firul sentimentalismului pur, d. primar a gândit una şi bună, i-a trimis dlui Inculeţ un suberb canar, cu glas de cristal şi cântec îmbătător.

O ţară întreagă se vaită şi se cântă, dar d. Inculeţ nu se lasă înduioşat. Mizeria şi nevoile, tratamentul administraţiei d-sale, bătăile jandarmilor, nu-l impresionează pe d. Inculeţ. Şi ca mâine vom afla că ceea ce nu poate face o ţară întreagă, face canarul dlui Iosif Vulpe. D. Inculeţ, se va impresiona de cântecul canarului şi o nouă ispravă, un nou aranjament se va ivi la primăria din Arad. D. Vulpe e inteligent. Nu vânează cu şoimi cu ghiare puternice, ci se foloseşte de cântecul duios al canarului. Şi va reuşi. De nu va fi prea târziu.

Campania de răsturnare

Marea manifestaţie naţional-ţărănistă din Constanţa

Au participat peste 20.000 de ţărani, cari au ceruţ plecarea guvernului Tătărescu. — Au făcut declaraţii dnii Ion Mihalache, dr. N. Lupu şi Mihai Popovici

Duminecă, 17 ort. a avut loc la Constanţa manifestaţia poporală a partidului naţional-ţărănesc din Constanţa la care au participat toate organizaţiile din Dobrogea, într'un număr impresionant de peste 20.000 de cetăţeni.

După defilare participanţii s'au adunat pe stadionul sportiv al oraşului unde s'au pronunţat mai multe cuvântări.

Primul a vorbit d. deputat **V. Lepădatu**, preşedintele organizaţiei de Constanţa. Dsa a propus de preşedinte al adunării pe d. Mihai Popovici, preşedintele organizaţiilor din Ardeal.

D. Popovici luând cuvântul relevă campania ce duce actualul regim contra strălucitului fruntaş al Ardealului d. Iuliu Maniu, pe chestia Skoda.

A luat apoi cuvântul **d. Dr. V. Lupu.** Dsa s'a ocupat de maşinaţiunile preşedintelui de consiliu d. Guţă Tătărăscu, secondat de d. I. Inculeţ. Spune că partidul naţional-ţărănesc a renunţat la adunerea din 14 Noembrie, căci în schimb d. Tătărăscu promisese să se retragă după sărbătorile Crăciunului, lucru pe care nu l'a făcut. Mai mult. D. Tătărescu a spus într'un discurs al său că ţară n'a fost nici odată atât de fericită ca acum când o conduce dsa. In schimb în ţară e jale, sărăcie, boli, iar viaţa economică, aşa cum o dirijează, garda dlui Tătărăscu, e într'o continuă decadenţă.

Guvernul neputând face faţă greutăţilor provoacă diverziuni folosindu-se de grupările de dreapta pe cari le-a inventat singur. Aceste grupări au mers aşa de departe cu curajul lor, subvenţionat de guvern, încât la Târgul Mureş au condamnat la moarte pe d. Ion Mihalache; preşedintele nostru, numindul inamic public.

Guvernul n'a reuşit pe nici una din liniile ce a apucat. Gogiştii au fost învinşi la Mehedinţi şi Hunedoara, garda de fier, susţinută de guvern, se destramă singură, căci nu se poate face românism decât cu români nu cu venetici.

Pericol mare e înăuntru şi în afară, spune d. dr. Lupu. Singurul partid, care poate să împiedece dezastrul este partidul naţional-ţărănesc. Suntem datori să limpezim situaţia, altfel pierim şi asta n'o dorim. Dacă vom fi împiedecaţi să realizăm programul nostru, vom apela la naţiune să se repună singură în drepturile ei încălcate.

Cuvântarea dlui Ion Mihalache

Preşedintele partidului începe prin a arăta că în zilele grele ce le trăeşte Europa România e singura ţară desarmată. Toate ţările se pregătesc de război iar guvernul naţional-ţărănesc din 1930 a făcut un contract de înarmare pe care actualul guvern l'a zădărnicit, pentru ca pe urmă să-şi dea singur seama că materialul comandat şi condiţiunile în care s'a făcut contractul au fost bune.

Când alţii se pregătesc de război contra iamicului la noi în ţară ne pregătim de război unii contra altora. Unii ca să omoare, iar alţii ca să se apere.

Guvernul asmuţă contra noastră pe aceia cari au ucis pe Duca, iar aceştia hotărăsc, sub ochii poliţiei şi autorităţilor, să fiu împuşcat eu Ion Mihalache, Madgearu, Lupu şi Călinescu.

Am venit aici, spune în continuare preşedintele partidului vom merge şi în alte părţi ale ţării ca să expunem programul şi să vedem dacă se leagă lumea ca să lupte pentru el sau nu.

S'a zis că voim să ameninţăm pe Rege Cu ce să-l ameninţăm? Cu dragostea noastră de a-l înconjora? Apoi, Regele este al nostru. Ce este al nostru este al ţării. Ce este al ţării al Regelui este.

In politică este ca şi în natură: Poate că eri era timp frumos şi astăzi s'a schimbat. Se poate întâmpla deci să fie şi altfel. Dar noi nu suntem bărci de acelea uşoare de le suflă vântul în toate părţile. Noi suntem vapor solid care nu se sperie de furtună. Se sparg valurile de vapor dar nu se sparge vaporul de valuri. Ancora noastră, pe care o aruncăm în fundul mării pătrunde adânc în sufletul naţiunii.

Nu vă spunem ultimul cuvânt. Ultimul cuvânt va fi o comandă. Una din două: ori va fi comanda aşteptată de toată ţara, „la lucru", ori va fi comanda „la asalt".

Am venit aici în ajunul zilelor mari ce se pregătesc să vă întrebăm şi pe dv. din acest colţ de ţară: sunteţi gata? (Voci: suntem gata:)

Partidul naţional-ţărănesc vă va da de lucru, dar va cere lucru. Sunteţi în stare să munciţi mai încordat ca până acum? (Suntem:)

Să munciţi într'o disciplină nouă ca să putem ţine piept disciplinei de muncă încordată a altor naţiuni? Sunteţi în stare să vă supuneţi la această nouă disciplină de muncă? (Voci: Suntem.)

Partidul naţional-ţărănesc se leagă să facă cumpănă dreaptă: între muncă şi preţ; între preţul agricultorului şi preţul fabricantului. Intre venituri şi sarcini.

Iar dacă partidul naţional-ţărănesc vă va chema la luptă sunteţi în stare să consideraţi această luptă ca un nou front de război? (Voci: da, suntem.)

Băgaţi de seamă. Se povesteşte că într'o oştire căpitanul îndemna pe ostaşi la luptă, ci îi promiteau ascultare când căpitanul eşea din tranşee, soldaţii ziceau: bravó căpitane, du-te singur la luptă, înainte !

Dacă sunteţi hotărîţi nouă nu ne trebuesc 20 de mii câţi sunteţi aci, ne ajung o singură mie din părţile acestea, dar această mie de oameni, să fie oameni hotărîţi faţă de jertfă. (Voci: suntem gata toţi.)

Atunci fraţilor, la luptă înseamnă la biruinţă. Inainte spre biruinţă cu spirit de jertfă! Şi biruinţa va veni.

După aceasta s'a votat o moţiune.

Dl. Iorga bate câmpii..

Se ştie că d. Iorga, marele nostru istoric şi tot atât de mare dispreţuitor al ţărănimii, a devenit dela o vreme nervos ca o babă ueostoită, pentrucă „Ţeara" nu vrea nu vrea să-i creadă un mesia salvator.

Pân' acum, avea ce-avea cu cămaşa albă a d-lui Ion Mihalache. Desigur că nu-i convenea marea deosebire, dintre albul naţional al cămăşii d. Mihalache şi...culoarea de import a cămăşii d-sale.

Ţeara asta-i cu toane! Îi ascultă istoriile, îl suportă un an la guvernare, împreună cu managerul d-sale, D. Argetoianu-cucuruz, dar nu vrea să-i primească saboţii, şi-i zâmbeşte 'n nas când îi dă sfaturi.

Supărat pe toată lumea, cumulardul d. Iorga aiurează deabinelea, ca în febră.

Dsa, în legătură cu frământările literale, scrie un articol sub titlul „O luptă la guvern" în care spune între altele: „...odată ce Coroana ***a revenit*** (subliniat de redactorul R.) la guvernarea prin ceeace se numeşte partide, trebuia măcar ca acestea să reprezinte o perfectă solidaritate..."

Intrebăm pe d. Iorga să ne spună: când a guvernat ***altfel,*** decât prin partide Coroana, pentru ca să fie nevoe de o revenire?

Aha! poate că se gândeşte la guvernarea dsale, care neavând partid, nu s'a spus şi nici nu se putea spune că a fost o guvernare de partid. O întâmplare de legendă l-a luat din piaţă şi l-a pus în capul guvernului, — exact ceeace şi dsa a făcut ulterior cu alcătuirea parlamentului parodic, cu ajutorul căruia a guvernat. Dar vedeţi, Coroana (şi Ţeara, pe care o uită d. Iorga) a ***„revenit"*** căci gluma era prea costisitoare.

Şi, am vrea să-i mai spunem dlui Iorga că, Coroana nu are misiunea de a guverna, aşa că nu avea posibilitatea să revină la o guvernare sau alta.

Dar d. Iorga trebueşte lăsat în pace, că spune tot.

Vrea poate, ca din această confuzie gândită voit şi scrisă, să scoată — mâine-poimâoe — cine ştie ce document istoric autentic, din care să descifreze pentru viitorime că, a fost odata un guvern fără partid, cu Iorga şef şi Argetoianu manager, care guvern a şomat un an şi jumătate după care pacoste, „Coroana a revenit" la guvernarea prin partide.

Vedeţi d. Iorga are şi o intenţie nobilă. Indirect vrea să treacă toate meritele guvernării sale asupra Coroanei, care, dacă n'ar fi guvernat realmente, n'ar fi avut putinţa să ***revină***. Şi, fiindcă guvernarea Coroanei ar fi fost fără partide, cândva, în Regatul României, aceasta nu putea fi decât pe timpul domniei sale ca preşedinte de consiliu.

Devine hazliu d. Iorga când face politică.

***

Cetiţi „Românul"

Să-i cunoaşteţi!

Deoarece de un timp încoace satele noastre sunt iburate în liniştea lor de ceată de tineri, ce-şi zic Totul pentru ţară» până ai eri alaltăeri însă era Garda de fer», şi fiindcă ii dintre prietenii noştri i-i cunosc în deajuns, m'am indit că în cuprinsul aceiui articolaş să mă opresc ţin asupra lor, şi în puţine cuvinte să le descriu trecutul şi origina.

In fruntea lor se găseşte Căpitanul“. Vom începe deci el. Acest căpitan se numeşte Corneliu Zelea Codreanu. El este fiul profesorului secundar Ion Zelinski. Până la naşterea căpitanului tatăl său îşi mai purta numele-i vechi polonez. Iar mama acestui faimos căpitan este nemţoaică cu numele de familie Launer. Că prietenie ne-au purtat nouă românilor poporul polonez poate vedea din istoria Moldovei.

Al doilea comandant este generalul Zizi Cantacuzino. Auziţi ce nume frumos românesc. Familia Cantacuzinor este venită din Constantinopol pe vremea fanarioţilor. Duşmani de moarte românilor şi ai creştinismului, familia acestui degenerat a luat parte efectivă executarea fostului domnitor Constantin Brâncoveanu un mare Român şi bun creştin. Şi tot familia acestor fanetici a avut partea ei însemnată şi la detronarea primului domn-român al principatelor unite Al. I. Cuza. Mari latifundiari au exploatat poporul român şi l-au batjocorit mai mult de două veacuri, iar acum au pretenţia de a se erija în conducători ai lui.

Conducătorul dela Arad este doctorul Noveanu. Acest domn până mai eri s'a numit pe numele-i adevărat Neuwelt. Auziţi fraţilor ce nume frumos românesc; ***Neuwelt.*** Are şi ceva simbolic, căci Neu-velt — pe româneşte să înţelege lume-nouă. Şi doctorul este de fapt om din lumea nouă. Dsa mai este şi ginerele dlui Ursu, fost primar al municipiului Arad mai zilele trecute şi dat afară din primărie pentru bună gospodărie, care îngrozise şi pe hapsânii lui fi cu pofta-i nesăţioasă de îmbogăţire. Deşi se cunoaşte toleranţa fără margini a partidului liberal când e vorba de căpătuiala partizanilor săi.

Ăştia sunt şefii aşa zisului partid „Totul pentru ţară“. Nu-i deloc uimitor dacă au putut să adune în jurul lor pe câţi-va învăţători naivi şi creduli şi mai mulţi derbedei neisprăviţi, certaţi cu cartea şi duşmani ai învăţăturii sănătoase, cari năpustindu-se asupra satelor cu cântări aţâţătoare, cu îndemnuri la asasinate, bine 'nţeles ajutaţi de un regim neputincios, ba chiar şi sprijiniţi, să adresează la tot ce-i mai slab al satelor, promiţându-le marea şi sarea — lucruri absolut irealizabile — produc fierbere în satele noastre cuminţi şi sărăcite de minciunile guvernărilor liberale şi exasperate de criza care se agravează pe zi ce trece.

Feriţi-vă de ei fraţi ţărani şi faceţi-vă cruce ca de necuratul când îi vedeţi prin satele voastre, căci aceşti scelераţi ameninţă cu moartea nu numai pe jidani ci şi pe şefii noştri

Eri l-au asasinat pe Duca mâine se poate că alt fruntaş să cadă victima acestor simbriaşi ai străinilor. Ceia ce n'a putut face străinul în decursul veacurilor trecute cu mâna lui propric încearcă astăzi cu mâna fiilor noştri.

Sângele de Leah şi neamţ ce curge în vinele căpitanului Zelinski şi viclenia fanariotului Cantacuzino este frumos închegată cu jidanul Neu-welt. Vai de tine popor român, dacă pe asemenea mâini ţi-ar ajunge soartea.

A.

Agenţii comunişti în plină activitate...

De un timp încoace organele de siguranţă, ale Statului urmăresc cu multă atenţiune mişcarea tot mai vie, ce se manifestă din partea comuniştilor. Ziarele din capitală ne aduc zilnic ştiri despre descoperirea de nuclee comuniste şi agenţi arestaţi cu duiumul fiind surprinşi făcând propagandă printre muncitorii din fabrici şi printre ţărani.

Este datoria noastră, a atrage atenţiunea ţărănimii din acest loc, să se ferească de viperele ce încearcă a-şi vârî colţii în pielea tăbăcită de soare şi lipsuri a plugarului.

Băgaţi bine de seamă! Comuniştii astăzi nu-şi mai zic pe nume. Ei ştiu că cel mai mare duşman al lor este ţăranul stăpân pe ogorul său, de aceia când se apropie de el ei îşi lapădă numele adevărat şi se ascund sub diferite numiri din cari ţăranul să deducă că are de a face cu propagatori ai democraţiei. Comuniştii mişună astăzi pela ţară sub numirea de „Frontul plugarilor“, „Liga antifascistă“ şi alte numiri de felul acesta, sub care de o parte caută a se face simpatici în faţa ţărănimei spre a-i câştiga încrederea. de altă parte scapă mai uşor de vigilenţa jandarmului. Ţărănimea trebue să ştie, că comuniştii şi-au schimbat în mare măsură tehnica, dându-şi seama, că talpa acestei ţări este plugărimea şi că atâta timp cât ţăranul român tine să-şi apere brazda de pământ ce o are. chiar şi cu viaţa dacă trebue, ei caută să-l înstrăineze de această brazdă târându-l în lupta de clasă, sămănându-i în suflet ura şi învrăjbindu-l împotriva intelectualilor. pe cari îi prezintă deopotrivă ca duşmani ai ţărănimei Nimeni să nu se lase amăgit de faptul că ţara noastră a întrat iaraşi în bune raporturi cu Rusia Sovietică, pentrucă ţările trebue să aibă între ele legăturile pe cari le reclamă necesităţile economice şi de apărare reciprocă. fără a avea însă dreptul de a se amesteca una în treburile interne ale celeilalte. Franţa este marea noastră soră şi protectoare şi mare republică, dar a încercat ea vreodată să ne facă pe noi să schimbăm forma de guvernământ, să ne facem şi noi republică?

Niciodată! Pentrucă sora noastră mai mare ştie prea bine, că ceia ce li se potriveşte lor nu ni-se potriveşte nouă. Aceia însă cari ar vrea, să vadă instalate cluburi în sfintele noastre biserici şi pe ţăranul român desrădăcinat ne sunt duşmani şi ca atari trebue demascaţi şi călcaţi în picioare ori cine ar fi. Iobagi am fost şi veacuri dearîndul a curs mult sânge şi multă sudoare până când am ajuns să fim stăpâni pe o bucată de pământ. dar nici o jertfă nu trebue să fie prea mare pentru a apăra această stăpânire. Vrem statul ţărănesc democrat, aşa cum ni-l va crea geniul neamului nostru care ni-a fost călăuza divină peste prăpastiile istoriei, dar niciodată statul tuturor şi al nimănui conceput în creerul paukerilor şi goldşteinilor aruncători de bombe.

Dr. Ion A. Drincu

Dictatură militară în Polonia

In Polonia, vecina noastră dela nord, s'a format un nou guvern, prezidat de generalul Skladkowsky. Actualul preşedinte de consiliu din Polonia este unul dintre coloneii cari conduc de 10 ani de zile, din umbră, destinele ţării.

Până acum, Polonia s'a bucurat de o dictatură civilă, manevrată de acei colonei din grupul cărora face parte noul primministru. Cu venirea sa la conducerea treburilor statului, se înscaunează făţiş dictatura militară.

Dictatura civilă de până acum a nemulţumit poporul polonez Opinia publică e contra politicei externe cu pretenie pentru Germania.

Populaţia nemulţumită a reacţionat. S'au produs ciocniri sângeroase atât în oraşe cât şi la ţară, Situaţia nu putea fi stăpânită de dictatorii civili, marionetele adevăraţilor dictatori din umbră: „grupul coloneilor“. De aceea „coloneii“ au preluat ei frânele conducerei spre a înăspri măsurile. S'a instaurat dictatura militară.

Dictatura civilă a nemulţumit poporul polonez.

Dictatura militară, fără îndoială, îl va nemulţumi şi mai mult.

Dictaturile n'au fost bune niciodată şi sub nici o formă.

In legătură cu sărbătorirea D. Iuliu Maniu

D. Iuliu Maniu urma să fie sărbătorit în ziua de 2 Iunie, de organizaţia naţional-ţărănistă de Alba, cu prilejul împlinirii a patru decenii dela cooptarea d-sale în comitetul partidului naţional şi a trei deceni de când este deputat.

D. Maniu, socotind însă că sărbătorirea nu e oportună, a adresat următoarea scrisoare d-lui Ioan Pop preşedintele org. de Alba:

Scumpe domnule preşedinte,
Iubite Ioane,

„Cu adâncă gratitudine am luat act de hotărârea Voastră de a organiza o serbare jubiliară în amintirea activităţii mele politice. Vă rog însă să renunţaţi la realizarea acestei hotărâri. Am fost întotdeauna potrivnic sărbătoririlor personale şi azi am mai puţine motive ca oricând să mă abat dela atitudinea mea din trecut.

Nu sunt în dispoziţia sufletească de a jubila. Regimul nemilos care tae adânc în cele mai vitale interese ale României Mari înfăptuită cu mari jertfe, şi ofensează, lipsit de orice prevedere politică, demnitatea naţională şi drepturile poporului românesc câştigate prin eroismul înaintaşilor noştri târâţi prin închisori, traşi în ţeapă, sdrobiţi în roată şi duşi la spânzurătoare, îmi impune mie ca şi tuturor cetăţenilor conştienţi ai ţării noastre, dar mai ales românilor din Ardeal şi Banat, o stare sufletească de luptă şi de supremă încordare care exclude o atmosferă de seninătate şi de elegică reculegere necesere la o sărbătorire jubilară mai ales acum când multe din rezultatele muncii noastre comune de 40 de ani sunt puse în discuţie din cauza extraordinarei lipse de dibăcie care caracterizează conducerea statului nostru în ultimul timp.

Mizeria economică şi desnădejdea în care este aruncat poporul românesc încătuşează avântul sufletesc al unei ţări bogate. Un regim inconştient şi incapabil împiedică un popor admirabil să perceapă fructele sacrificate din trecut şi ale muncii sale cinstite de azi.

Pentru aceste motive vă rog să nu chemaţi la sărbătorirea unui tovarăş de luptă pe cei cari l-au ridicat prin devotament, pentru o cauză sfântă în fruntea lor, ci îndemnaţi-i la datoria de a continua cu vechea lor dârzenie şi spirit de sacrificiu lupta pentru întronarea moralei creştine, a unei vieţi constituţionale, pentru afirmarea energică a năzuinţelor noastre naţionale, pentru apărarea intereselor şi drepturilor românilor din Ardeal şi Banat şi a celui mai mare bun al nostru: România Mare şi Intregită. In această luptă voi fi întotdeauna alături de voi.

Rog interpretează întregei organizaţii şi tuturor tovarăşilor de luptă cele mai adânci mulţumiri pentru sprijinul desinteresat ce mi-au dat atâtea decenii şi pentru mişcătoarea încredere cu care m'au onorat; şi primeşte asigurarea distinsei mele stime şi afecţiuni“.

al tău devotat prieten,

Iuliu Maniu

Scrisoarea unui comandant de gardă: *Camarazi!*

Cetind în ziare atâtea panamale săvârşite de actualii guvernali, de multe ori funţionari cu multe serviciuri cari, ridică lefuri regulat în fiecare lună, primind peste 10 (zece) mii de lei, mă gândesc că dacă nu ar fi lefurile acestea numai pomenite şi panamalele ce se săvârşesc ţara noastră ar fi „Rai vesei pământesc, cu mare falnic nume“ Indreptarea numa Statul Ţărănesc o va face. Am credinţa în D-l Ioan Mihalache, şi programul partidului. Atunci, marii proprietari, marii agricultori, marii comerţianţi şi marii meseriaşi ar plăti un sfert din dările ce le plătesc azi: Iar micii agricultori şi muncitorii săraci, în loc de darea ce-dau azi. ar primi atât ajutor.

După un moment de guvernare Partidul Naţional-Ţărănesc va face aceasta... El e cu Franţa nu cu Germania.

Văd fericirea venind... Iat-o! Fericirea e Partidul Naţional Ţărănesc. Ura!!! Sus Ţărănimea!!! Organizaţi-vă!! Inrolaţi-vă în Partidul Naţional Ţărănesc, în Garda Ţărănească! Organizaţi-vă agricultori, meseriaşi, funcţionari şi alţii: Organizaţi-vă! In jurul D-lui Ioan Mihalache, adunaţi-vă cât mai repede, formaţi Garda Ţărănească, căci, din gărzi vom forma ***batalioane de asalt,*** iar când D-l. Ioan Mihalache ce comandă batalioanele de asalt formate din gărzile Ţărăneşti, va comanda asaltul atunci toţi ca unul şi unul ca toţi, vom porni înainte. Roata curată e semnul desrobirii ţărăneşti. Roata e semnul biruinţei naţionale, prin care Românul va ajunge stăpân pe bogăţiile ţării sale.

Cu Dumnezeu înainte: la victorie, sau la moarte!

In poziţia salutului Roman, salut: Sus Ţărănimea!

Bârzava, la 17. V. 1936.

I. C.

Comandantul Gărzii Ţărăneşti
Bârzava

Un nou canal „Suez“

Englezii sunt diplomaţi; sunt rafinaţi şi prevăzători. Au încurcat popoarele pe cari le-au stăpânit şi le stăpânesc încă, pe fel şi fel de chestiuni. In India hinduşii muzulmani se luptă cu hinduşii budhişti, în Palestina arabii ucid pe evrei şi englezii stăpânesc şi India şi Palestina.

Egiptul, stăpânit de englezi, e pe cale să se libereze. In cazul acesta canalul Suez, care leagă Marea Mediterană cu Oceanul Indic, prin Marea Roşie, apropiind Europa de Asia, ar deveni proprietatea comună a englezilor şi egiptenilor. Asta displace. De aceia au şi hotărît să tae, de pe acum, un nou canal prin Palestina, ce ar înlesni vapoarelor engleze să ajungă în cel mai scurt timp în Oceanul Indic.

CRONICA

Interne

La Arad s'a inaugurat în ziua de 17 Mai Crucea Comemorativă a eroilor români căzuţi victime barbariei maghiare, în 1918. Totodată s'a ţinut şi congresul Ligii Antirevizioniste. Au luat parte însemnate personalităţi culturale din ţară. Suflarea românească din cuprinsul oraşului şi judeţului, a fost reprezentată demn la această manifestaţie.

Fruntaşii tuturor partidelor politice româneşti din Arad au fost de faţă, nu numai „vicepreşedintele Frontului Românesc“ cum relatează ziarul „Universul“ din greşala reporterului.

* * *

Autorităţile româneşti au ajuns în posesia documentelor prin cari se dovedeşte că mişcarea „gardistă“ dela noi este susţinută cu bani din Germania. Deci gardismul e o mişcare care trădează interesele naţionale dictatorilor germani, după cum comuniştii dela noi le trădează dictatorilor Sovietici.

Extremele, întotdeauna trădează interesele poporului.

* * *

Audienţa d. Lupu la M. S. Regele, a produs mare fierbere în cercurile politice, cari se aşteaptă în curând la o criză politică şi schimbarea regimului.

* * *

Ziarul „Universul“ din Capitală a pornit o campanie cu răsunet în toată ţara, referitor la nişte persoane din conducerea ziarelor „Dimineaţa“ şi „Adevărul“ cari ar lucra împotriva intereselor naţionale în favoarea unor state streine. Numerile ziarului din săptămâna trecută, precizează lucruri foarte grave, în sarcina conducătorilor acestor ziare.

✶

Avem informaţii că cerealele strânse în judeţul Arad, pentru înfometaţii din Basarabia, au fost oprite de către autorităţile judeţene, de a fi trimise la destinaţie. (Cu ce scop?)

In felul acesta se dă o lovitură sentimentului de milă publică, pentru cine ştie ce combinaţii ale puternicilor zilei.

Cetăţenii au dreptul să-şi pretindă înapoi darul, dacă n'a fost predat la destinaţie.

★

Amici de ai d. Zelea Codreanu „căpitanul“ gărzii de fer, au descoperit că dsa este polonez de origină: Zelinski. I-a prins dragostea pe streini de ţara noastră. Ana Pauker ne vrea binele într'un fel, iar Zelinski-Codreanu în altfel.

Ei au monopolul acestui „bine“.

Externă

Abisinia fiind înfrântă de armatele italiene, a fost alipită regatului Italian. Regele Italiei va fi proclamat şi împărat al Abisiniei numind ca vicerege acolo pe Mareşalul Badoglio.

* * *

Anglia este nemulţumită de gestul Italiei, dar... nu poate face nimic acum fiindcă nu este pregătită de război. A început însă să se 'narmeze febril. Ce va fi peste câţi-va ani vom vedea. Până atunci ea încearcă să câştige numai cu vorbe şi pertractări diplomatice.

Cu această ocazie s'a convins că politica sa nesinceră faţă de Franţa, dusă până acum, îi poate fi dăunătoare.

* * *

Franţa a rămas şi mai departe arbitrul păcii în Europa. Cu concursul Angliei, sau fără concursul ei, pacea va fi menţinută, chiar dacă, pentru aceasta, împreună cu aliaţii ei, va trebui să susţină un... război.

In curând d. Leon Blum, şeful unui partid democratic, va ajunge primministru în Franţa.

Franţa va fi contra dictaturilor.

* * *

In Rusia trăesc azi 173 milioane locuitori. Inmulţirea populaţiei se face aşa de repede, încât, spun ei, peste douăzeci ani U. R. S. S. va avea 300 milioane locuitori.

Se poate însă că pân' atunci să nu mai fie nici dictatura comunistă.

✶

Bulgaria a căpătat poftă de înarmare. In acest scop a adresat o cerere statelor balcanice, cari i-au refuzat acest drept.

La ce i ar folosi, dacă nimeni nu are intenţia s'o atace?

★

Mica Inţelegere şi Inţelegerea Balcanică, întrunindu-se la Belgrad la începutul acestei luni, şi-au mărturisit din nou hotărîrea de a apăra cu ori ce preţ pacea Europei.

Când vom avea alegere de deputat în Arad?

Odată cu alegerea dlui Mihai Mărcuş la Banca Naţională un mandat de deputat a rămas fără titular. Au trecut patru luni de atunci şi guvernul întârzie mereu să fixeze alegerea parţială, deşi legile dispun ca o astfel de alegere să se facă într'un anumit termen.

Inţelegem de ce guvernul se codeşte, de ce refuză să respecte legea. Se teme, fuge, călcând legea, de un eşec. Şi utilizând timpul ce se curge, cu toate că face mereu declaraţii continuă să sprijinească şi să întărească grupuleţele de dreapta pe cari le va trimite împotriva partidului naţional-ţărănesc. Până atunci se va mai fabrica o serie de ghioage şi boxere.

Gărzile ţărăneşti însă vor şti să strice pofta agresorilor şi să răspundă jocului pe care guvernul îl va încerca fără să pună şi el candidatură.

Legea dispune fixarea unui termen pentru alegerea unui deputat. S'a trecut termenul de mult, Noi cerem fixarea alegerei parţiale.

Ce-a spus d. Mihalache la Adunarea pt. muncitori

Câteva fragmente din cuvântarea dsale

Vă promitem să luăm în discuţie serioasă dezideratele muncitorilor şi tot ce priveşte revendicările muncitoreşti. Şi vom avea curajul să spunem: „la asta ne angajăm, — la aceasta nu, pe aceasta trebuie să o mai studiem“. Rolul acestor şedinţe, aşa zise profesionale, este de a pune în contact diferitele categorii sociale cu felul de gândire al partidului naţional-ţărănesc, pentruca în urmă, la lumina acestor criterii de judecată, să ia poziţie în deplină cunoştinţă de cauză faţă de mişcarea noastră. Şi socotim că una din cele mai importante categorii sociale — categorie de bază — în statul românesc este clasa muncitoatorimii, (Aplauze). Inţelegem că nu poate exista stat naţional-ţărănesc cu absenţa contribuţiei muncitorimii. (Aplauze).

Precum nu înţelegem politică ţărănească fără ţărani, tot astfel nu înţelegem politică muncitorească fără contribuţia şi reprezentanţa directă a muncitorimii. (Aplauze).

Şi nu înţelegem posibilitate serioasă de contribuţie a muncitorimii decât prin sindicalizare profesională (Aplauze).

Statul naţional-ţărănesc este statul muncii naţionale

Statul naţional-ţărănesc reprezintă o concepţie muncitorească, nu o concepţie capitalist individualistă. (Aplauze).

Inainte de toate statul naţional-ţărănesc este statul muncii naţionale organizată este statul stimulator de muncă, este statul creator de muncă. Nici nu este posibilă o viaţă nouă până când nu vom desmorţi energiile, puterea de muncă, puterea de viaţă care zace adormită în milioanele de cetăţeni ai acestei ţări. Şi înţeleg aici şi pe muncitorii cu braţele şi pe muncitorii intelectuali, căci şi unii şi alţii trăiesc prin sudoarea muncii lor, unii cu capul, iar alţii cu braţele.

Statul viitor nu mai este atomic, adică o societate a indivizilor; statul viitor este şi expresiunea cugetărilor, a opiniei publice, a voinţii, a rezultantei voinţei indivizilor cari alcătuesc naţia, dar în acelaş timp este şi reprezentantul politic al echilibrului de interese între diferite categorii muncitoare. Socotim de datoria noastră astăzi când maşinăria economică a lumii — şi după ea şi maşinăria politică — părăseşte drumurile capitalismului individualist liberal şi se abate pe drumurile muncii naţionale organizate pe bază de sindicate, — să ne potrivim paşii cu mersul vremilor. Statul nou să se înfăţişeze şi ca expresiunea voinţii şi cugetării indivizilor, dar şi ca expresiune a unor blocuri de interese. A organiza aceste interese şi a le solidariza într'o formulă nouă de stat, care să fie după chipul şi asemănarea oamenilor, vieţii lor, intereselor lor, însemnează a da o formă reală şi plină de viaţă

Statul Naţional-Ţărănesc mai însemnează formula politică capabilă să protejeze munca naţională; este acoperământul este vestmântul acestei vieţi noi economice, sociale, culturale; este haina care trebue croită din stofa, din pânza naţiunii noastre. Această pânză aţcărei „urzeală“ imprimă pecetea structurală a neamului nostru, munca ţărănească, (aplauze) dar care nu numai că nu exclude, ci dimpotrivă: se cere complectată; „bătătura“ pânzei naţionale o dă contribuţia celorlalte clase muncitoare, începând cu muncitorimea industrială şi terminând cu muncitorimea intelectuală, (aplauze) care se cere cu grijă scuturată şi ferită de molii de moliile ce rod pânza muncii naţionale, sub ocrotirea unui stat care a fost al oligarhiei bancare, care a protejat parazitismul iar nu munca naţională. (Aplauze).

Primatul muncii faţă de capital

Un nou echilibru, prin urmare, cu altă cumpănă, — cum s'ar zice: cu alt centru de greutate, — şi cum spuneam noi, cu alt primat: un nou echilibru social cu primatul muncii faţă de capital; un nou echilibru economic cu primatul agriculturii, într'o ţară de ţărani, care formează baza existenţei economice, baza existenţei istorice, baza apărării statului; cu un nou echilibru naţional, bazat pe primatul muncii româneşti într'o ţară unde sunt 14 milioane români cari au fost nedreptăţiţi în cursul veacurilor, — este o justiţie divină, acum când românii în statul lor, să se facă o recuperare istorică, ajutând pe românii să meargă în pas alergător, pentru a se putea alinia cu cei ce în trecut au fost mai favorizaţi de soartă. (Aplauze prelungite).

Primat nu înseamnă exclusivism.

Primatul muncii nu înseamnă distrugerea capitalului. Capitalul este şi rămâne un factor de producţiune. Insăşi fabrica este capital. Noi dorim numai un alt raport: nu munca să fie dominată şi exploatată de capital; frânele puterii care decide să fie în mâna muncitoare şi nu în mâna capitalului. (Aplauze).

Idealul nostru este să fie capitalul salariat şi profitul să fie al muncitorului, aşa cum dealtfel, pe scară redusă este realizat în cooperaţie. (Apl.)

Primatul agriculturii şi al ţăranului nu înseamnă excluderea celorlalte categorii economice. Agricultura nu poate trăi fără industrie, iar industria nu poate trăi fără agricultură. Avem datoria de a creia industrie, dar industrie în funcţiune de materia primă a ţării şi de braţele disponibile ale ţării, nu industrii de acelea care se bazează pe bugetul statului, pe sleirea contribuabilului, pe sleirea consumatorului, care fiind în acelaş timp şi producător, devine şi producătorul sleit. (Aplauze).

Sfinţirea Crucii comemorative în Arad

S'a ridicat, din contribuţiuni publice, o frumoasă cruce, în apropierea gării tamwayului electric, menită să eternizeze amintirea românilor morţi în ani 1918 şi 1919 de pe urma persecuţiunilor şi sălbătăciilor bolşevicilor unguri. E un monument frumos, că-i creştinesc, şi impozant, aşezat cu faţa spre drumul Orăzii.

Acest monument a fost sfinţit şi predat menirii sale cu fast bisericesc, Duminecă 17 crt.

Acest prilej a fost folosit de Liga Antirevizionistă, ca să aranjeze o impozantă manifestaţie poporală în oraşul Arad. La apelul conducătorilor ţărănimea a răspuns într'un număr impozant. Mii şi mii de ţărani au venit la Arad, ca să participe la această manifestaţie. Ţaranii au venit cu fanfarele lor, cari au cântat imnuri naţionale şi bisericeşti.

Serbarea s'a desfăşurat după un program bine chibzuit. Inainte de masă s'a celebrat la Catedrala ortodoxă un serviciu divin, pontificat de Prea Sf. Sa Andrei, înconjurat de un sobor preoţesc.

După serviciul religios preoţii, militarii şi civilii participanţi, s'au încolonat pentru a merge în procesiune le Crucea comemorativă, din capul Bulevardului Regele Ferdinand. Aci Prea Sf. Sa a sfinţit crucea, apoi a rostit o cuvântare în care a arătat însemnătatea momentului, amintindu-şi de jertfele românilor morţi în sluja patriei.

După Prea Sf. au vorbit reprezentanţii Ligii Antirevizioniste şi reprezentantul societăţilor culturale din Arad. In urmă preşedintele comisiei interimare a oraşului a preluat monumentul.

Procesiunea s'a reîntors la catedrală muzica servind'o orchestra ţăranilor din Almaş şi din Buteni.

După masă a avut loc la Palatul Cultural o şezătoare a Ligii Antirevizioniste.

Redactor resp.:
prof. ILIE ARDELEAN
REDACŢIA şi ADMINISTRAŢIA:
str. V. Goldiş (I. Românului) Nr. 6.
PUBLICAŢIUNILE se primesc la administr.
Manuscrisele nu se înapoiază.
ABONAMENTUL:
Pentru ţărani 100 Lei pe an
Pentru orăşeni 200 Lei pe an
Pentru instituţiuni Pe un an 400 Lei
In străinătate dublu.

Tiparul CONCORDIA. Institut de Arte Grafice şi Editură S. A. Arad Str. V. Goldiş Nr. 6